

Velja po polti:
za celo leto naprej... 50—
za en mesec... 5,50
za tiskovno... 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej... 55—
za en mesec... 5,50
v upravljalni pisarni... 4,50
Sobotna izdaja:
za celo leto... 10—
za tiskovno... 15—

SLOVENECE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (58 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva- in večkrat... 45 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvarica 1 f.
Izda se vsak dan (izven praznikov in nedeljskih dni) po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun: poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bozn.-bure št. 7562. — Upraviškega telefona št. 50.

Državno veče in deželni zbor!

Zahtevali smo v smislu našega demokratskega stališča sklicanje državnega veča in deželnega zbora. Naša jasna beseda je naša velika odmeva. To znači, da je v našem troimenskem narodu izrazita usposobljenost in veliko razumevanje za demokratsko vladavino. Je pa tudi jasen moment vsem onim, ki bi iz nespoznosti ali namenoma hoteli zavlačevati možnost, da pride ljudski glas do veljave.

»Slov. Narod« je zavzel svoje stališče proti našim izvajanjem in proti sklepom »Jugosl. socialne demokratične stranke« v dolgi politični notici in uvodnem članku, a že tukaj sam sebi nasprotuje. V notici bistveno zanika potrebo deželnega zbora, v uvodniku ga pogojno in časovno priznava.

Dobro se zavedamo, da živimo v času prehodov in provizorijev, a zavedamo se tudi dejstva, da mora bistveno — ne ad verbum! — obstojati staro, dokler ni novega, posebno če raditega, da se varuje dobra kontinuiteta razvoja tam, kjer je mogoča, saj najbolj varuje pred preukacijami.

»Ne gre, da bi se sestajale razne korporacije,« pravi »Narod«, a mi pristavimo: še manj gre, da bi mi bili sploh brez zastopstva. Imamo od centralne vlade priznano deželno vladno, imamo oficijelno priznano Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, a nimamo ne enega foruma, kjer bi izražali naše želje, zahteve in kazali na svoje potrebe. V smislu pravega demokratizma je nujno potrebna v vsaki vladi kontrolna in direktivna korporacija. Čim bolj široke mase in njihova mišljenja zastopa ta, tem bolj demokratska je.

Pustimo vprašanje, ali so zbori potrebni samo za sedaj ali tudi za bodoče, ravno tako vprašanje o čisto jasno določeni kompetenci! Za nas je glavno: vsi kraji, podvrženi naši deželni vladni, morajo imeti kontrolo nad našo vladno in ventil ljudskega mišljenja, čustvovanja in tolmača ljudskih potrebščin. Ne prihajajte nam z izgovorom o skritih težnjah po politični premoči, kajti to indirektno dovolj jasno govori o težnjah po politični premoči — drugod, na drugem forumu! Nani ni za kako majoriziranje, temveč za konsolidiranje naših odnosov v naši jugoslovanski domovini, seveda brez nasilja in smoteno. Strašiti s starimi deželnimi zbori ne velja. Kdo pa hoče stare petrefakte? Ustvariti se mora nekaj novega, demokratičnim našim principom primerne. Sicer pa ne gre kazati na stare zborove, kaj od pade bistven organ starih deželnih zborov: deželni odbor in snidež se vsi zastopniki krajev, vladanih po naši pokrajinski ali deželni vladni. Likvidacija je potrebna, kontrola je potrebna, direktiva je potrebna, razbremenitev odgovornosti je potrebna, ventil za ljudsko voljo je potreben, toda — čakajmo, da ustvari odnosno odobri Veče do zadnje pičice upravo in ustavo ter tako ustvari pokrajinsko in občinsko avtonomijo! Ta logika in ta demokratizem je za nas nerazumljiv in — nespremenljiv. Upajmo pa tudi, da niti J. D. S. niti njen zastopnik v Belgradu ni pozabil na smerice ali »upute«, katere so sklenili v Narodnem veču v Zagrebu združeni slovenski, hrvaški in srbski reprezentantje. Torej kratko: skličite takoj deželni zbor in ko bo tehnično mogoče, tudi državno veče!

Konfiscirana ustava.

Dne 8. t. m. so »Službene Novine«, uradno glasilo belgrajske vlade, priobčile novo začasno ustavo »Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Včeraj, dne 12. t. m. smo to novo ustavo priobčili v celoti. Danes bi bilo umestno, da se s to ustavo bolj natanko pečamo. Tega pa ne moremo storiti, ker je ustava, podpisana od vseh 20 ministrov — konfiscirana. To je misterij, kakoršnih je polno v političnem razvoju naše države.

Uradni list osrednje vlade priobčuje ustavo 8. t. m., konfiskacija pa se izvede

najmanj pol tedna kasneje. Misterij! Šele včeraj namreč javlja dopisni urad, da je 8. t. m. proglašena ustava konfiscirana in vsled tega neproglašena.

Ne bomo si belili svojih glav, zakaj se je to zgodilo. Vendar je zanimivo, kako more taka stvar, kakor je ustava, biti objavljena, če ni godna za javnost. In godna je vendar morala biti, saj jo je vendar že podpisalo vseh 20 ministrov in varuh državnega pečata je pritisnil na njo svoj državni pečat. Na drugi strani pa si zopet ne moremo misliti, da bi osrednja vlada z vsemi 20 ministri čez noč postala drugega nimenja ter anulirala svoje delo, za katero je solidarno odgovorna. Saj sede v vladi sami zrel in izkušeni možje, ki gotovo ne objavljajo svojih sklepov kar na slepo. Vzrok mora tičati kje drugje. In to je tisti misterij.

Ni pa misliti, da bi bil kak podrejen organ, zlorabljač svojega uradno moč in položaj, ustavo na lastno pest dal tiskati in objaviti. Ustavni dokument je pač najvažnejši dokument vsake države in zato ni misliti, da bi taki dokumenti hodili v tiskarno na tak način kakor se da v tiskarno notica o izgubljeni denarnici z dvema kronama drobiža.

Ne mi, marveč ljudstvo bo radovedno vpraševalo, kako so mogoče take stvari. Naj se ta misterij čimprej pojasni. Čimprej se to zgodi, tembolje za ugled vlade in države.

Želimo pa, da druga izdaja začasne ustave v najkrajšem času izide, in sicer v bolj demokratični obliki in na manj misteriozen način ko prva.

Ubogi koroški Slovenci

(Dopis s Koroškega.)

»Ameriška misija hoče poizvedeti želje koroškega prebivalstva, kam da želi li pripadati, ali v Jugoslavijo ali v Nemško Avstrijo.« To vest je prinesel pred par dnevi »Slovenec«. V to svrhu pa obiskuje ameriška misija občine velikovškega, celovškega, rožanskega in beljaškega okraja ter izprašuje ljudstvo. Kdor bere to in pozna koroške Slovence od blizu kakor ravno pisec teh vrst, ki je služboval že veliko let v sredi tega dobrega, pa popolnoma protinavarno vzgojenega, po brezvestnem nemškem časopisju deloma pohujšanega, deloma popolnoma zbežanega, po močnem nemškutarstvu skrajno sliskanega in ustrahovanega ljudstva, ta ne more od imenovane ameriške akcije v sedanjih razmerah pričakovati ničesar dobrega.

Sedaj, ko je koroški Slovenec po prvem velikem veselju in navdušenju, ki ga je v njegovem srcu vzbudila zmaga napovedujoča mlada Jugoslavija, zopet skrajno zbežan in ustrahovan vsled žalostnega vojaškega položaja, sedaj naj pove, kam želi pripadati. Potem, ko so morali deloma zbežati njegovi narodni voditelji, zagovorniki in učenci, deloma pa so bili internirani po nemških tolparih, naj si že bodo duhovniki ali tistih par narodnih učiteljev, ali mnogoteri posestniki zlasti iz Roža, sedaj ko so roparske nemške tolpe zasedle celovški, beljaški, borovelski, rožanski, šmohorski in večji del velikovškega sodnega okraja, kjer so uničili lastnino ubeglih voditeljev in kjer nasilno rekvirirajo in grozijo zavednim Slovincem in jih zapirajo in pretepajo, sedaj naj si upa nastopiti ubogi koroški Slovenec, nekdanj zaničevan, sedaj pa v prah teptan, in izjaviti se za Jugoslavo. Kdor pozna vso dosedajšnjo nasilnost nemstva in nemškutarstva nad Slovenci in zbežanost slovenskega prebivalstva zlasti vsled zadnjih dogodkov, kdor je od blizu občutil grozodejstva nemške soldateske in maščevalnost nemškutarjev, ta ve, da je popolnoma nemogoče, da bi koroški Slovenec v od Nemcev zasedenem ozemlju našel pogum priti pred komisijo in se izjaviti za Jugoslavijo. S prav malimi izjemami se bo skril ali pa primoran izjaviti se, izjavil, da mu je vseeno, kam da pripada, ali pa bo ostrahovan po vojaštvu in nemškutarjih izjavil se za Nemško Avstrijo.

Ko je bil pisec teh vrst zadnjič v Velikovecu, pravil mu je neki kmet iz pristno

slovenske župnije Djekše, da nemškutarji romajo po vseh vaseh važenberške, vovberske in dieške občine, zbirajo svoje so-mišljenike, da bi prišli pred komisijo, zavednim Slovincem pa z najhujšim žuganjem groze, da se ne smejo predzniti priti blizu. Nazadnje je pristavil: »Usninite se nas, povejte to komisiji, da se ne zgodi nesreča in bi pripadli k Nemcem!«

Potemtakem lahko vsakdo uvidi, da ameriška komisija v teh razmerah nikakor ne bo mogla doseči svojega namena, da izve resnično prebivalstva. Moralo bi najprej oditi vse nemško vojaštvo in z njim odpasti ves strah pred preganjanjem, potem bi se moralo ljudstvo poučiti o koristi oziroma škodi, če se izjavi za Jugoslavijo ali pa za Nemško Avstrijo.

Pa saj so vendar ne gre zato, kako naj se izjavi ubogo ljudstvo, ki je vsled dosedanje popolnoma napačne šolske, gospodarske in politične izobrazbe docela nezmožno zrelo soditi, kaj mu je v prid in kaj v propast. Izvzamem samo majhen del vsej deloma izobraženega ljudstva, ki je že dosedaj z vneto čital slovenske liste in izvzajem občine, ki so imele boljše šole. Mislim na tiste občine velikovškega, celovškega, beljaškega in šmohorskega okraja, kjer prebivalstvo govori slovensko, ni imelo pa dosedaj skoro nobenih pravic ne v šoli ne v kakem uradu. Tu so delovali deloma na videz še utrakvistične šole, v katerih se pa od 3. šolskega leta naprej z izjemo krščanskega nauka sploh ni slišala slovensčina, deloma pa popolnoma nemške šole, katerih je istotako v čisto slovenskih občinah bilo prav mnogo.

V teh občinah je ljudstvo po večini narodno nezavedno ali upatično. Na vprašanje, kam da bi rado, bo po večini odgovorilo: Meni je vseeno, al' sem Slovenec al' Nemec!

Gre se pa vendar zato, kam ljudstvo spada po narodnosti in po zemljepisni legi, etnografsko in geografsko. In tu je neovrgljivo dejstvo, da vse avtohtono prebivalstvo občin velikovškega sodnega okraja, razven občine Puštrice in dvojezičnega mesta Velikoveca govori skoro izključno slovensko. Nemško govorijo kaka graščakova družina, učiteljske rodbine, kaka poštarjeva, gozdarjeva družina in k večjemu še kak pomemburjen gostilničar. Vse drugo prebivalstvo govori slovensko, četudi se je v šoli priučilo nemškemu jeziku. Vzemimo za vzgled velikovski sodni okraj, ki leži ves severno od Drave. Poleg po večini nemške občine Puštrice in deloma pomemburjenega mesta Velikoveca so tu slovenske kmečke občine Tinje, Važenberk, Vovbre, Djekše, St. Peter, Grebinj, Ruda. Zadnje ljudsko štetje iz leta 1910. izkazuje v tem sodnem okraju z Velikove-

cem in Puštrico vred 62% Slovencev in 38% Nemcev. V resnici pa je najmanj 90% Slovencev in le 10% Nemcev. Kako se je štel, sledeči primer: V občini Važenberk z 2800 prebivalcev boš težko našel 200 ljudi, ki občujejo nemško, hodijo da so Nemci ali nemčurji, večinoma prisiljeni. Ljudsko štetje pa izkazuje v tej občini nad 1300 Nemcev. In tako približno se je štel v sosednjih občinah. Kmečkoga in delavskega prebivalstva slovenskega je v tem sodnem okraju 97—98%. Nastavljeni so pa po večini Nemci ali nemčurji. — Velik kriterij je v tem oziru božja služba. Razven župnije Puštrice in Velikoveca opravlja se vsa božja služba v vseh župnijah le v slovenskem jeziku. To potrjuje tudi uradna škofijska knjiga o stanju župnij ali takozvani šematizem, ki izkazuje vse te župnije za popolnoma slovenske. Izkazuje pa ta knjiga tudi se-verno od tod ležeče župnije St. Urh in St. Janž (ali Mostič-Bruchl) za pol slovenske in pol nemške.

Po narodnosti spadajo tedaj vse občine velikovškega sodnega okraja, izvzemši Puštrico, k Jugoslavijo.

Ravnatoko pa vse te občine geografsko in gospodarsko gravitirajo ali težijo na Velikovec in k Dravi, tedaj tudi pod Jugoslavijo. Bilo bi nenaravno in neprigledna gospodarska škoda, ako bi se le katera teh občin, recimo tudi najsevernejša Djekše priključila Nemški Avstriji. Vse prometne zveze, vsi gospodarski razlogi vodijo na jug, k Dravi, v Jugoslavijo.

Enako pa je v prebivalstvu slovenskih občin vzhodno Celovca; kakor so: Grabštajn, Pohrče, Timenica, St. Tomaž, Trdnjavo, Otmanje. Najbolj pomembne so Otmanje, pa tudi te po zemljepisni legi in gospodarsko težijo le na jug. Enako je z občinami zapadno od Celovca, Čančje, Dholica, Kriva Vrba, Blatograd, Poreče, Vrba, Gozdane, Lipa in Vernerberk poleg Beljaka (zadnji dve sta vrlo zavedni slovenski občini). O občinah južno Celovca, kakor so Medgorje, Radiše, Zrelec, Vetrin, Zihpolje, Koimoravas, Bilčova, Vesca in južno Vrbskega jezera, kakor so Hodiše, Škofiče, St. Ilj sploh ne govorim, ker to so neizpodbitno slovenske občine.

Mejniki Jugoslavije morajo iti vzhodno od Beljaka po gorovju severovzhodno osovkega jezera nad Celovcem in Gosposveto čez goro St. Ulrik in Sv. Magdaleno in Sv. Kristof do Mostiča (Brückl) in od tod čez St. Janžko goro (St. Urh) eno uro severno od Djekše čez Svinjo planino, dve uri severno od Krčanj in potem južno vzhodno od Puštrice v smeri proti St. Pavlu na Labud (da ta ostane še slovenski) nad St. Lovrencem na štajersko mejo.

Pogodba med Slovenci in Nemci na Štajerskem podpisana.

Nemška in slovenska demark. črta — nevtralni pas.

Včeraj popoldne je bila podpisana v Mariboru pogodba med Slovenci in Nemci glede demarkacijske črte. Konečno je ustvarjen tu položaj, ki onemogoča prelivanje krvi ter omogoča miren razvoj prebivalstva na obeh straneh.

Slovenski zastopniki na pogajanjih so izvršili svojo dolžnost, vendar moramo poudariti, da je še dokaj slovenskih naselbin ostalo onstran slovenske črte v nevtralnem pasu in da bo to stanje mirovna konferenca morala popraviti. Pokazali so naši zastopniki veliko državniške sposobnosti in zmernosti ter so zato tudi marsikje Nemcem odnehati, le tam ne, kjer so bile v nevarnosti vitalne koristi naše države. Naj se tudi Nemci zavedajo tega in naj se namesto sovraštva tudi pri njih uveljavi misel, da bo treba za celo bodočnost z Jugoslavo kot mejaši v miru živeti. Zna konferenci se je pokazala pri nemških zastopnikih ta tendenca, da nemškounacionalni gospod Kaan je ni hotel podpisati.

Sklenjena pogodba ni naš narodni ideal, pozdravljamo jo pa kot predznak

konečnega miru med obema sosednjima narodoma.

Izvirno poročilo »Slovenca«.

Maribor, 13. febr. (Ob pol 11. dop.) Po štiridnevem boju je končno dosežen uspeh, ki omogoča, da bo morda pogodba že danes podpisana.

Nemci so vse storili, da bi dosegli kolikor mogoče nizko potegnjeno slovensko demarkacijsko črto. Zastopniki so bile vse tri nemške struje: nacionalci in svobodomisli, socialisti in krščanski socialisti. Posvetovanje je bilo mestoma jako burno. Nemci so dvakrat vstali in hoteli zapustiti posvetovanje.

Uspeh posvetovanja je ta: Potegnjena je dvojna demarkacijska črta, ki je taka, da leži nevtralna cona popolnoma v nemškem ozemlju. Slovenska demarkacijska črta teče večinoma tam, kakor so nekateri naših to označili kot minimalno zahtevo za našo bodočo državno mejo.

V naši črti leže vse slovenske prekmurske vasi severno in vzhodno od Radgone ob ogrski meji, dalje mesto Radgona sama

ter ves rad. Kraj. Dalje proti zapadu teče črta od Čmureka; trg Čmurek je v toliko v našem območju, v kolikor smemo v slučaju potrebe zasesti gotove kraje taga trga pred mostom kot mostišče. Od Čmureka teče črta ob Muri proti Špiljam, krone med Špiljami in Ernovcem po hribih proti Lučanam in teče tik ob trgu Lučane proti zapadu.

Potem stopi naša črta na višine gorovja Remšnik, tako da sta strategično važna kraja Sv. Duh na Ostrcem vrhu in Kapla pri Arvežu za našo črto, torej v našem ozemlju. Od tod teče črta preko Viskovega Radla in Sv. Pankracija preko Sv. Lovrenca in Sv. Jerneja na Soboto, kjer se dotika koroške meje.

Nemška demarkacijska črta leži več kilometrov (7 do 8) severno od naše in teče približno po črti: Straden — grad Brunnsee — Lipnica — Ivnik (Eibiswald) vmes pa je nevtralni pas.

Med Čmurekom in Radgono je potegnena dvojna slovenska črta: ena teče ob Muri, druga pa ob hribovju. To pa zato, da so naši ustregli nujnim prošnjam Nemcev, da si smejo tukaj preskrbovati živila kot v nemškem pasu.

Glede na sodno, politično in železniško upravo ostane isto kompetentno stanje, ki je vladalo doslej.

Po tej pogodbi, ki se podpisuje danes, morajo Nemci izprazniti vse važne kraje, med drugim Straž (Straß), Ernovč in Arvež ter vse vasi v tem ozemlju.

Maribor, 13. febr. Pogodbo o premirju in demarkacijski črti so danes zvečer podpisali slovenski in nemški zastopniki. Stajerski deželni glavar pl. Kaan je nastopil zadnji trenutek, ko je bila pogodba že sestavljena, z neko izjavo in zahteval, da izjavo podpisajo tudi slovenski zastopniki. Naši so izjavili soglasno, da vztrajajo pri sklenjeni pogodbi. Pl. Kaan je hotel zadnji trenutek zopet spreminjati že popolnoma dogovorjeno besedilo. Njegovi tovariši Resel, Pongratz in Rintelen so ga zapustili in izjavili, da ne morejo podpisati od Kaana predložene izjave, temveč da vztrajajo pri besedilu pogodbe, ki so jo sklenili sporazumno s Slovenci. Končno se je pl. Kaan vendarle udal.

Poročilo ljubljanskega dopisnega urada.

Maribor, 13. februarja. (Lj. k. u.) Pogajanja med zastopniki Jugoslavije in nemško stajersko vlado radi določitve demarkacijske črte so se danes zvečer končala. Dosegel se je popoln sporazum in pogodba se je podpisala. — K temu poročilu je Ljubljanski dopisni urad prejel nastopni službeni komentar: Danes zvečer so se končala pogajanja za premirje, ki so se vršila med poveljstvom kraljeve jugoslovanske vojske v Mariboru z ene in zastopniki graške deželne vlade imenom nemško-avstrijske vlade z druge strani. Ta pogajanja so se začela po intervenciji francoske misije komandanta Monteguja, katerega so bili Nemci naprosili, naj posreduje, da preneha (po njih uprizorjena) borba za Radgono. Jugoslovani so se prišli pogajati, da pokažejo spravljivost in preprečijo nadaljnje krvavitve. Pogajanja so bila jako težavna, ker so Nemci venomer stavili nove zahteve. Da narodu prihrani žrtve in ugođe željam Francozov, so bili Jugoslovani popustljivi do skrajnih mej in so zahtevali tako demarkacijsko črto, ki bi jih varovala vpadov iz Mažarske ter jim zagotovila sklenjeno ozemlje do Mure (Špilja), na zapadu pa varnost dravske doline. Če se ves nevtralni pas nahaja na nemškem ozemlju, ni to noben neuspeh Nemcev, marveč je le posledica dejstva, da so oni 4. februarja nastopili kot franktirski napadalci. Dočim so bili Jugoslovani neomajni glede vojaške črte in glede varnosti železnice Špilje—Radgona, so bili tem popustljiviji v vseh onih stvareh, kjer je šlo za to, da se bednemu obmejnemu dili so olajšave glede prometa z živili in prebivalstvu olajša težavno življenje. Noglede začasnih upravnih organov. Volitev v nemško-avstrijsko narodno skupščino na ozemlju južno od Mure in v Radgoni seveda niso mogli dopustiti. S pogodbo, sklenjeno z nemško-stajersko (oziroma nemško-avstrijsko) vlado so Jugoslovani pokazali, da ne žele borbe, ampak pametno poravnava. Ta poravnava je dosežena in zdaj je dolžnost obeh strank, da jo vestno izpolnjujeta. — Besedilo pogodbe se bo pričelo.

Nemško poročilo.

Gradec, 13. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: O pogajanjih za meje med nemško-stajersko deželno vlado in zastopniki vlade Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani se novinarstvu oddelku nemško-stajerske deželne vlade avtentično poroča iz Maribora dne 13. t. m. zvečer. Utrudljiva in po Nemcih z največjim postrvovanjem proizvedena pogajanja so se končala danes zvečer. Izid teh pogajanj bo v splošnem zadovoljil želje nemškega prebivalstva v sodnih okrajih Čmurek in Radgona. Jugoslovanska zasedba Čmureka in Lučan preneha. Vse ozemlje za dobavo živil za Mursko dolino južno od Špilje je zopet pridobljeno za Nemško Stajersko. Ravno tako so se voščevali vse pri-

tožbe nemškega prebivalstva v sodnih okrajih Čmurek in Radgona glede naborov in glede davčnih in poštnih uradov. Zastopniki nemško-stajerske deželne vlade se vrnejo danes zvečer v Gradec. Nadaljnje podrobnosti o pogajanjih se bodo še pričele.

Ameriška živila za Češko.

Maribor, 11. februarja 1919.

V ponedeljek, dne 10. t. m. je dospela posebna ameriška komisija v Maribor, da izposluje prost in neoviran prevoz 50.000 ton živil iz Amerike preko Špilja na Češko. Naši vojaški in civilni zastopniki so zagotovili Amerikance, da jamčijo za reden prevoz po vsem našem ozemlju. Amerikanci so se zahvalili našim zastopnikom in so obljubili, da bodo poslali prav kmalu tudi v naše obmejne kraje dovolj živil: riža, kave, moke, mesa, soli, petroleja in blaga za obleke. Amerika ima že vse pripravljeno. Le malo je še treba potrpeti. — Nemški zastopniki, njim na čelu nemški deželni glavar dr. pl. Kaan, pa niso kazali Amerikancem tiste pripravljenosti in so še le pozneje dovolili prost prevoz živil za Čehe skozi nemško Stajersko. — Opoldne je ameriški polkovnik, ki je vodil komisijo, povabil člane komisije na obed v kolodvorsko restavracijo. Obed so pripravile ameriške kuharice iz ameriških živil, katerih vozijo Amerikanci dovolj seboj. — Politične razprave, t. j. o demarkacijski črti od Špilja do Radgona, se Amerikanci niso udeleževali. Na Dunaju pričakuje Amerikance zastopnik čehoslovaške države Tusar, da prevzame pripeljana živila iz Amerike za Čehe.

Črna gora za ujediničenje Srbov, Hrvatov, Slovencev.

Podgorica, 12. febr. (Lj. k. u.) Črnogorski dop. urad poroča: Velika narodna skupščina v Črni gori je na svoji seji dne 9. februarja 1919 po izjavi zahvale vsem zaveznikom za izkazano pomoč srbskemu narodu, da doseže svoje ujediničenje, sprejela nastopno resolucijo: Velika narodna skupščina, izražajoč svoje globoko priznanje in iskreno naklonjenost svojim plemenit in velikim zaveznikom za njihovo vsestransko pomoč pri uresničenju naših narodnih idealov, izpolnjenih z ujediničenjem vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo, upa, da bodo tudi nadalje posvečali svojo visoko pažnjo njenemu notranjemu razvoju, kakor tudi varstvu naše pravične jugoslovanske stvari pred našimi neprijatelji. Živeli naši plemeniti zavezniki!

Podgorica, 12. februarja. (Lj. k. u.) Črnogorski dop. urad poroča: Velika narodna skupščina v Črni gori je v svoji seji dne 9. februarja 1919 sprejela nastopno resolucijo: Velika narodna skupščina globoko obžaluje, ker nasprotuje politika uradne Italije skupni politiki zaveznikov in splošnim principom kulturnih narodov. Od početka vojne deluje na to, da za vsako ceno škoduje ujediničenju našega naroda. Pozivom na italijansko demokracijo in na široko množico naroda protestira skupščina najenergičnejše proti neobjektivni in nepriateljski postopanju italijanskih političnih in vojaških krogov napram novemu režimu naroda v Črni gori od proglašenja ujediničenja s Srbijo pa do danes.

General d'Esperey v Črni gori.

Podgorica, 13. febr. (Lj. k. u.) Črnogorski dop. urad poroča: General Franchet d'Esperey je došel semkaj na dan sv. Save v spremstvu angleškega generala Bridgeja, italijanskega polkovnika Vitellija, ameriškega poročnika Ejevoja ter številnega drugega osebja. Prebivalstvo Cetinja je pri vstopu v mesto postavilo velik slavolok na čast osvobodilcem Balkana, ki so bili sprejeti z velikim navdušenjem. Pred poslopjem francoskega poslanika je imel metropolit Mitrofan patriotičen govor, v katerem je naglašal, da so Črnogorci pripravljeni preliti poslednjo kapljo krvi za obrambo svojih idealov, kar se je pokalo tudi pri zadnjih dogodkih. General je sprejel v navzočnosti raznih javnih zastopnikov, voditelje raznih političnih skupin, kakor tudi važnejše politične osebe. Pustil se je poučiti o razmerah v deželi. Na večer je bil svečanosten banket, po katerem je general s spremstvom posetil zabavo, ki se je vršila povodom praznika sv. Save. Navzoči so jih navdušeno pozdravljali ter generala nosili na rokah. Dne 29. januarja je general odpotoval v Podgorico, kjer je bil istotako navdušeno sprejet. Posetil je obtožence, ki so povzročili o božiču vstajo. Sprejel je deputacijo narodne skupščine, ki zboruje sedaj v Podgorici in mu je opisala razmere v deželi. Dne 30. jan. je odpotoval general s spremstvom v Skader ter med potoma odredil, naj se iz Medove pozove k njemu v Skader Jovan Plamenac. Plamenac pa se pozivu ni odzval, ker se je menda ukrcal na neko italijansko ladjo in odpotoval v Italijo. Dne 1. februarja so se general in spremstvo vrnili iz Skadra

na Vir, odkoder so odpotovali preko Bara. Bili so povsod navdušeno in iskreno pozdravljeni.

Podgorica, 12. februarja. (Lj. k. u.) Črnogorski dop. urad poroča: Kolikor je nam znano, je mednarodna komisija, ki ji je načeloval general Franchet d'Esperey, ugotovila nastopno: 1. da so čete v Črni gori jugoslovanske in ne srbske ter da v celi deželi ne štejejo več kot 500 mož; 2. da se te čete niso vmešavale niti v volitve niti v politične izpremembe; 3. da so bile volitve svobodne, ker teh 500 jugoslovanskih vojakov ni moglo vsiliti svoje volje 50.000 oboroženim Črnogorcem; 4. da so volitve vršile na mnogo bolj svobodni podlagi kakor so se za režima kralja Nikole; 5. da so vsi Črnogorci za ujediničenje in da si ne žele kralja Nikole, ki ga smatrajo za izdajalca; 6. da so vsi izvršili nekateri agenti razkralja Nikole, ki so jih podpirali italijanski agenti in ki so skušali zavesti siromašne seljake; 7. da vlada v deželi mir in da bodo krivce sodila pristojna sodišča. Zahteva se tudi, da se morajo oni krivci, ki so v rokah Italijanov v Medovi ali v Italiji, izročiti generalu Venelu, poveljniku zaveznikov čet v Črni gori, ker se morajo odgovarjati zaradi poškodovanja brzovarnih zvez in napadov na vojaške transporte. Število aretiranih znaša okoli 100.

Stavka železničarjev v Trstu.

Trst, 5. svečana. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Stavka železničarjev se nadaljuje. V zadnjih dneh je bilo zopet aretiranih več stavkajočih. Včeraj se je vršila v Delavskem domu seja zaupnikov strokovnih organizacij, ki se je bavila s položajem, nastalim vled železničarske stavke. Zaupniki železničarjev so obširno pojasnili vzroke gibanja in svoje zahteve. Vsi, so trdno poudarjali, da ima stavka vzrok izključno le v vprašanih gospodarskega značaja. Sprejela se je z vsemi proti trem glasovom sledeča resolucija: »Zaupniki strokovnih organizacij, zvešči na znanje poročilo o železničarski stavki, protestirajo proti podtikanjem, ki bi hotelo vtisniti gibanju politično narodnostni značaj, in proti mogočnim aretacijam stavkajočih železničarjev, ker poznajo železničarje kot zavodne in zveste boritelje organiziranega proletarijata ter zagotavljajo jim svojo vzajemnost, imenujejo šest svojih zaupnikov z nalogom, da se priključijo stavkarskemu odboru v svrhu, da uvedejo pogajanja z ravnateljstvom državnih železnic in pričakujejo poročila o izidu teh pogajanj, odgode vsak nadaljnji sklep do druge plenarne seje.«

Trst, 6. svečana. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Na včerajšnjem železničarskem zborovanju se je z ozirom na to, da ni bilo v položaju dotlej nikakršne izpremembe, sklenilo nadaljevati stavko.

Trst, 6. svečana. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Ravnateljstvo italijanskih državnih železnic je izdalo včeraj naslednji razglas: »Sporazumno s kraljevo gubernijsko oblastjo se opozarja železniško osebje v Julijski Benečiji, ki je zapustilo službo, da se oni, ki se do jutri, 6. t. m. o polnoči ne povrnejo na delo, takoj končnoveljavno odpuste iz službe.« Nocoj so zopet sklicani zaupniki strokovnih organizacij na sestanek v Delavskem domu, da zavzamejo stališče nasproti železničarski stavki.

Trst, 6. svečana. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Popoldne je bil shod stavkajočega železničarstva, na katerem se je razsežno razpravljalo o položaju, nastalem po razglasu ravnateljstva državnih železnic, in se je sprejela nastopna resolucija: »Železničarji, zbrani danes na shodu v Delavskem domu, izjavljajo, da ne jemljejo na znanje poziva železniškega ravnateljstva, ki določa njihovo odpustitev z dela, ako se ne predstavi danes, 6. t. m., do polnoči v službo, in sklenejo vztrajati dalje v stavki, dokler se ne ugotovi njihovim pravičnim zahtevam in se ne izpuste iz zapora zaradi stavke aretirani železničarji, ter protestirajo proti ogabnim vestem, da so bili železničarji zaprti radi tatvine.«

Trst, 7. svečana. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Sinoči pozno zvečer so imeli zaupniki strokovnih organizacij sejo, kateri so železničarji poročili o svojih popoldanskih sklopih. Po dolgi razpravi so sklenili resolucijo v kateri zaupniki strokovnih organizacij jemljejo na znanje resolucijo železničarjev ter ponovno protestirajo proti aretacijam in preganjanjem železničarjev kakor tudi proti nesretnim podtikanjem v njihovo škodo in izjavljajo, pričakujejo razvoja dogodkov, da bo tržaški proletarijat, ako bo treba, stal ob strani železničarjem, da se pripori zmagi skupni stvari.

Trst, 8. svečana. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Gubernijska oblast je danes razglasila sledeči edikt: »Z ozirom na poziv železniškemu osebju tukajšnjega ravnateljstva državnih železnic, da naj se vrne na delo ob času določenem v pozivu, se naznanja, da se oni železniški uradniki, uslužbenci in delavci v Julijski Benečiji, ki se ob določenem času niso povrneli na delo, smatrajo za odpuščene iz službe.«

Trst, 9. svečana. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Včeraj popoldne je odšlo odposlanstvo strokovnih organizacij in delavskih zastopnikov h gubernatorju in mu pojasnilo položaj, ki je nastal vsled odredb, naperjenih proti stavkajočim železničarjem. Poučili so ga o slabem vtisu, ki so ga te odredbe napravile na delavstvo. Oposlanstvo se je zavzelo za stavkajoče in odločno zamikalo, da bi bila stavka političnega značaja, kakor so to raztresli nekateri elementi.

Mirovni posvet.

Jugoslovansko vprašanje.

Trst, 10. (Lj. k. u. Zakasnelo.) Pariški dopisnik italijanskega lista »Il Resto del Carlino« javlja, da je bil informiran, da oficijelno priznanje nove države SHS zadobiva konkretne oblike. Ameriške Zedinjene države da bodo priznale novo državo. (Se je medtem že zgodilo Op. ur.) Potrjuje se, nadaljuje dopisnik, da je vprašanje razmerja med Italijo in Jugoslavijo odgodeno do povratka Wilsona, Lloyd Georgea in Orlando. To odgodenje da izvira iz dejstva, da se jadransko vprašanje ni moglo rešiti po istem sistemu, kakor se je to zgodilo z drugimi spori. Obsežni in težavni problem jugoslovanski, da se ni mogel kar tako zlahka razrešiti. V ameriških krogih da se domneva, da se bodo medtem vršili mnogi zaupni pogovori med interesiranimi elementi in med osebnostmi, ki so poklicane na posredovanje. Splošno se želi, pravi dopisnik, da bi se o zopetnem nadaljevanju dela v plenumu konference mogla oficijelno sankcionirati ugodna rešitev, ki bo med tem dozorela.

Italijanska nadvlada na Jadranu.

Pariz, 13. svečana. (Lj. k. u.) Čehoslov. kor. urad poroča: Uredba adrijskega vprašanja se je v toliko pospešila, ker se strinjajo nazori v pogledu, da Italija pač dobi mornarsko nadvlado nad Adrijom, nikakor pa ne Reke in tudi ne dalmatinske obale. Nasprotno pa si Jugoslovani ne smejo nabaviti mornarice. Na ta način se upa nasprotovati v nazorih zenačiti. Vprašanje je pa še, kaj se bo zgodilo z Reko. Najbrže bo luka postala mednarodna in sicer v uporabo vseh dežel bivše monarhiije.

Vrhovni svet ententinih poveljnikov.

Pariz, 12. svečana. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urad poroča: »Agence Havas«: Posebna komisija za proučitev pogojev premirja se je včeraj sestala in izdelala načrt, katerega hoče jutri ob 11. uri predložiti vrhovnemu vojnemu svetu. Razen najvišjih poveljnikov združenih armad bodo prisostovali jutrajšnji odločilni seji maršala Petain in Haig ter generala Pershing in Diaz. Foch zapusti danes zvečer Pariz, če ima do tega časa v roki tekst za podaljšanje premirja. Tekst bo on objavil nemški delegaciji.

Za troyen mir.

Berlin, 13. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urad poroča: »Berliner Tageblatt« iz Zeneve: »Journal des Debats« javlja, da je višji vojni svet spoznal za potrebno, da se namesto oboroženega miru ustvari definitivni mir. Zato razmnožuje vprašanje, ali bi ne bilo možno, odgovoriti se neprestanim obnavljanjem premirja ter udeležiti novi dogovor o premirju dne 17. februarja kot stalno vojaško konvencijo. Ta konvencija bi bila prvi čin definitivnega miru, kateremu bi se pozneje dodala določila glede na teritorialna, gospodarska in politična vprašanja. Ta konvencija, ki naj bi temeljila na omejitvi nemškega oboroževanja, naj bi omogočila alirancem mirno demobilizacijo.

Vojska zveze narodov v Franciji.

Lugano, 13. svečana. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Glasom poročil »Corriere della sera« namerava Francija staviti k načrtu za zvezo narodov predlog, naj se izvrševalna vojska zveze narodov nastani v Franciji, da prepreči takoj morebitni napad Nemčije.

Prehodni mir za Nemčijo.

Pariz, 13. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Sedaj je gotovo, da bodo pogoji za podaljšanje premirja imeli značaj predhodnega mira. Glavne točke so že določene in zahtevajo začasno zasedbo Renskega ozemlja.

Razna poročila.

Nova nemška vlada.

Weimar, 13. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Končnoveljavna listina ministrstva je nastopna: Predsedništvo državnega ministrstva Scheidemann, zastopnik v predsedništvu drž. ministrstva in držav. minister za finance Schiffer, držav. minister za zunanje stvari v. Brocksdorff-Rantzau, držav. minister za notranje stvari Preuss, držav. minister za javna dela Bauer, držav. gospodarski minister Wissel, držav. minister za prehrano Schmidt, držav. justični minister Landsberg, držav. minister za obrambo Noske, držav. minister za kolonije dr. Bell, držav. minister za demobilizacijo dr. Köth, držav.

minister za pošto Giesberth. Nadalje so imenovali tri ministre brez portfelja, in sicer dr. Davida, Erzbergerja in Gottheina.

Nemci na zapadnem Ogrskem k Nemški Avstriji.

Ženeva, 13. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Mirovna konferenca bo odposlala na zapadno Ogrsko komisijo, ki bo ugotovila etnografske razmere. Amerikanski in francoski delegati so se izjavili za takojšnjo priklonitev nemške zapadne Ogrske k Nemški Avstriji.

Napad na papeževga nuncija.

Dunaj, 12. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Državni tajnik dr. Bauer je o dogodku v jubilejni cerkvi Donaustadt, ki ga je priobčilo tukajšnje časopisje, in pri katerem so izpustili iz steklenic komprimirane dražilne pline, po katerih je baje trpel tudi papežev nuncij, natančno poizvedoval in nunciju grofu Valfreju izrazil svoje obžalovanje na tem dogodku.

Grof Karoly bolan.

Bruck, 13. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Potniki iz Budimpešte pripovedujejo o samomoru grofa Karolyja. Ako tudi se ne more dobiti potrdilo, se je vendar ugotovilo, da je grof Karoly poslednje dni zapustil svojo sobo zelo redko, in sicer le s stražo. Muči ga baje domišljija, da ga preganjajo. Čelo reprezentacijske dolžnosti prepušča svoji soprog. Vlade nima več v rokah.

Proti bolgarskim komitašem.

Belgrad, 13. februarja. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Povodom novih priprav in delovanja bolgarskih komitašev pišejo današnje »Službene novine«: Novo kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev ima čvrsto voljo in največjo željo, da živi v miru in prijateljstvu z vsemi sosednimi državami. Toda istočasno hoče svoj mir in varnost čim bolj zagotoviti. Meje našega novega kraljestva morajo biti tako določene, da nudijo največjo varnost državi in narodu. Ako zahtevamo take meje, je na naši strani pravo in pravica. Brzojavka iz Aten, ki govori o pripravah za napad na naše južne meje, dokazuje, da to naše pravo nima opore samo v prošlosti in dosedaj preslabo plačanih izkušnjah, nego mu tudi nudi sedanjost najlepšo pomoč.

Vojne grozovitosti.

Belgrad, 13. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dopisni urad poroča: Pri svoječasnih preiskavi bolgarskih okupacijskih oblasti proti polkovniku Nenovu, poveljniku prvega opolčenkega polka, zaradi uboja žida Hajima iz Leskovca, je bilo izrečeno strašno priznanje. Nenov je oropal Hajimu milijon dinarjev, ki jih je dobil od Nemcev za nakup živeža. Nenov je izjavil: Ubil sem 80 popov in do 6000 drugih ljudi, pa med njimi mogoče tudi Hajima. Ker je sodišče predložilo pooblastila, so ga izpustili brez obsodbe. To potrjuje Gligorije Andrijevič, trgovec iz Lebana in Mihael Borinčič, trgovec iz Leskovca.

Politične novice.

+ Sklep Izvršilnega odbora V. L. S. Izvršilni odbor V. L. S. je sklenil v svoji seji dne 13. svečana t. l. da 1. pozivlja osrednjo vlado v Belgradu, naj ne mu doka skliče Državno Veče; 2. zahteva od deželne vlade za Slovenijo, naj takoj sezove Pokrajinsko Veče.

+ Zborovanje vodstva V. L. S. se vrši vsled sklepa Izvršilnega odbora V. L. S. dne 20. svečana 1919 v Ljubljani, hotel Union (mala dvorana) ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Poročilo o političnem položaju; 2. stanovska in politična organizacija strank; 3. slučajnosti. — Člani vodstva naj se zborovanja polnoštevilno udeležijo!

+ Iz konfiscirane ustave, ki smo jo priobčili včeraj, je pomotoma izostal člen 58, ki pa je zelo važen. Glasi se: »Začasno narodno predstavništvo ostane stalno skupaj. Volitve za konstituante se bodo vršile svobodno in neposredno na temelju enake in splošne volilne pravice. Glasovanje bo tajno. To moramo radi točnosti naknadno popraviti in upamo, da radi tega ne bomo konfiscirani.

+ Kako je treba označiti tako postopanje? Sinočni »Slov. Narod« je napisal malone članek pod tem naslovom, ki se začneja z vzvišenimi besedami: »Čisto dobro je, da imamo spretne žurnaliste in nikomur ne zavidamo... itd.« Nezadovoljen je, da smo objavili začasno ustavo, o kateri je poročal tudi on, da je sprejeta od ministrskega sveta. Drzno dolži dr. Šimraka, da je ustavo poslal »Narodni politiki« in nam. Dolgo razpreda tako nekako, kakor da je to zloraba uradne vednosti. — V pomirjenosti »Slov. Narod« moramo razkriti nekaj uredniških skrivnosti. Ustava je izšla dne 8. t. m. Prvo poročilo o njej smo dobili iz »Pravde«, ki je že dne 9. t. m. pisala o vseh spremembah v bivši ustavi Srbije, in ki jo je gotovo »Slov. Narod« prejel ob istem času ko

mi. Celih pet dni kasneje kot belgrajski listi smo torej poročali o ustavi, kar bi bila neodpuščljiva častikarska zanikanost, če bi nas ne opravičevale izredne prometne razmere. Trudili se bomo, da bomo poslej poročali prej. Pri tem se kakor doslej tudi v bodoče ne bomo posluževali dr. Šimraka, ki nam ni niti naravnost, niti nenaravnost pošiljal nobenih vesti. »Slov. Narod«, ki ga ni nastavil, ga zaradi nas lahko odstavi, nas to ne zadeva. Povemo mu lahko celo to čudno dejstvo: Ustavo je dobila »Nar. Politika« od nas, ne mi od nje, dasi je pri nas izšla en dan kasneje! To je nekoliko misteriozno in razumljivo je, da »Slov. Narod« ne ve, kako bi imenoval tako postopanje. Mi vemo, kako bi lahko imenovali njegovo tozadevno pisanje, a se tako jasno označuje samo, da mu naziv lahko zamolčimo.

+ Prvi slovenski shod v Trbnjah pri Krzenci se je v nedeljo, dne 9. t. m. dobro obnesel. Šolska soba je bila polna Slovencev in Slovenk iz Dravske doline. Govorili so: dr. Slokar in okrajni glavar dr. Ipač iz Slov. Gradca, urednik Zebot, dr. Sernec in nadučitelj Hren.

+ Papež za zvezo narodov. Iz Rima poročajo, da sv. oče pripravlja novo okrožnico, ki se bo v prvi vrsti bavila z zvezo narodov. — Umevno je, da se poglavar katoliške cerkve zanima za tako zvezo ter jo podpira. Saj je bratstvo med narodi, ki bi je pomenila taka zveza, ideal krščanstva in njegov nauk.

+ Reški Zanella kot Hrvat, Splitska »Nova Doba« poroča, kako se je 1. 1916. reški župan prof. R. Zanella kot ruski vojni ujetnik z več drugimi italijanskimi tovariši javil pri zastopniku srbske vlade v Kijevu Mirku Komnenoviću in ga prosil za pomoč, ko jih je bil preje italijanski konzul v Kijevu zavrnil. Gosp. Kamnenović jim je rekel, da more zanje kaj storiti le, ako se priznajo za Hrvate in Slovence. Brez pomisleka so gospodje pristali na to in mirne duše so vživali potem kot drugovi jugoslovanskih častnikov vse blagodati srbske zaščite. Sedaj seveda se čutijo srečne pod italijansko trikoloro, a kadar nad Reko zavihra zastava SHS, bodo vsekakor brez težave obnovili svoja jugoslovanska čustva.

+ »Ljudsko štetje« na Reki je izvršil »Consiglio Nazionale«. Uspeh je ta, da je na Reki 28.911 oseb, ki »govore italijanski«, in 10.827 Jugoslovancev. S tem »štetjem« so se Italijani vsekakor ušeli — škoda za trud.

+ Velika Armenija. Med Italijo in Grško je bila sklenjena pogodba, po kateri se Grška zaveže sodelovati pri ustanovitvi armenske države, ki bi segala od Trapicunta preko Damaska in Črnega morja do Sredozemskega morja. Italija dobi za to novo Veliko Armenijo mednarodni mandat, Grška pa dobi Epir in Dodekanesos (12 otokov). Italijanski imperalizem sega daleč in prav zato je upanje, da ga bodo čimprej konec.

Dnevne novice.

— Cankarjev večer priredi Narodna čitalnica v Kranju v soboto, dne 22. t. m. ob pol 9. uri zvečer. Na sporedu bo nagovor (g. dr. Ivan Pregelj), deklaracije iz »Erolike« (ga. Hermina Valenčičeva) in recitacije pisateljevih del (gg. pesnika Oton Župančič in Fran Albrecht). Čisti dobriček večera je namenjen skladu za spomenik našega največjega pisatelja. Natančen spored priobčimo prihodnjič.

— Seja Narodne galerije se vrši v soboto, dne 15. t. m. ob 7. uri zvečer v običajnih prostorih.

— Za častnega občana je občinski zastop v Strugah dne 2. svečana t. l. soglasno izvolil deželnega poslanca Karola Škulja in mu izrekel s tem popolno priznanje za njegovo delo med ljudstvom. Izrazila se je soglasno želja in zahteva, naj bo on naš poslanec v pokrajinskem veču. — V občinskem zastopu struškem se je izvršila velika izprememba; dobili smo novega župana, ker je moral prejšnji, Hočevar, odstopiti. Razen tega se je sestavil nov aprovizacijski odbor, ki neumorno in pravično skrbi za aprovizacijo občine; ljudstvo je sedaj zadovoljno.

— Izvanredni občni zbor priredi obrtno društvo v Kranju dne 16. svečana 1919 ob 9. uri dopoldne v prostorih gosp. Lovra Rebolj. Ker gre za nujne potrebe in koristi obrtnikov, vabi odbor na obilno udeležbo.

— Iz Stične. Šolska mladina v Stični priredi v nedeljo 16. svečana ob 3. uri popoldne v društveni dvorani v samostanu igro »Teta iz Amerike pride«. V nedeljo 23. svečana pa uprizori dekliska Marijina družba igro »Svojeglavna Minka«.

— Iz Medvod nam pišejo: Pred vojsko smo imeli delavci močno delavsko organizacijo. Prišla je vojska in je društvo oškodovala. Dne 9. svečana je bil shod delavskega društva. Udeležba je bila precejšnja. Pristopilo je 32 delavcev in delavk K. J. S. Z. — Delavci pokoncu! Pristopite še drugi k J. S. Z.

— Umrl je po kratki, mučni boleznii Jožef Osredkar, cerkvenikov sin v Šmartnem pri Litiji včeraj, dne 12. t. m.

— Poslovanje v slovenskih trgovinah. Slovensko trgovsko društvo opozarja vse slovensko trgovstvo in razna podjetja, kjer se vedno še vodi knjigovodstvo in drugo notiranje v neslovenskem jeziku, da isto takoj nadomestijo s popolno slovenščino. Zalosno je sploh, da še danes na kaj takega moramo opozarjati, ker raba neslovenskega jezika v notranjem poslovanju je veliko škodovala našemu trgovskemu naraščanju, in tudi na slovensko občinstvo to slabo vpliva, od katerega se vedno zahteva, da naj poseča samo narodne trgovine. Pričakujemo, da bode ta opomina zadostoval ter ne bode treba kakšnih drugih ukrepov.

— Prostovoljno gasilno društvo Godešič pri Škofji Loki vabi k gledališki predstavi »Deseti brat«, katero priredi v nedeljo 16. t. m. ob 3. uri popoldne v Retečah pri Škofji Loki. Igra se v nedeljo 23. t. m. ob isti uri ponovi. Čisti donesek je namenjen za pokritje društvenih dolgov. Odbor.

— Društvo carinskih uradnikov za slovensko ozemlje. Ustanovni občni zbor strokovnega društva carinskih uradnikov za slovensko ozemlje Kraljevine SHS s sedežem v Ljubljani se je vršil 11. t. m. Odbor sestoji iz 6 članov. Namen društva je ščititi stanovske koristi svojih članov ter varovati carinsko strokovne interese. Na slovenskem ozemlju Kraljevine SHS nameščeni carinski uradniki se pozivljajo, da pristopijo k društvu, ker se to smatra za stanovsko dolžnost. Pristopne izjave naj se naslavljaajo na društvenega tajnika Jerneja Kladnik-a, glavni carinski urad v Ljubljani. Društvo vabi vnekojene carinske uradnike, da pristopijo k društvu kot podporni člani. V doglednem času namerava društvo izdajati lastno strokovno glasilo oziroma v zvezi z drugimi društvi, katero bodo dobivali člani brezplačno. Mesečna članarina znaša 2 kroni za člana.

— Poziv zemljemercem. Interministerijalna komisija za agrarno reformo v Belgradu bo že v bližnji bodočnosti rabila več izvežbanih in praktičnih zemljemercev, ki imajo lastne instrumente. Podpisano poverništvo je dobilo od predsednika zgoraj imenovane komisije, g. ministra Vitomira Korača nalog, da mu predloži nemudoma seznam zemljemercev, ki bi hoteli bodisi pri nas, bodisi na Hrvatskem ali v Banatu odnosno v Srbiji sodelovati pri nameravani izvedbi delitve veleposestev. Oni, ki se za stvar zanimajo, naj vložijo svoje ponudbe z označbo mesečne plače in dnevnih dijet, ki jih zahtevajo, na podpisano poverništvo. — Deželna vlada za Slovenijo, poverništvo za socialno skrbstvo v Ljubljani.

— Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru. Slovensko trgovsko društvo v Celju in Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug priredijo skupno, kakor se je že naznanilo, v nedeljo dne 16. februarja 1919 ob 2. uri popoldne v dvorani Narodnega doma v Mariboru velik obrtni shod z dnevnim redom: 1. Trgovska in obrtna zbornica za jugoslovanski štajeri. 2. Trgovsko in obrtno šolstvo. 3. Naše bodoče delo. 4. Vprašanje koncesij. 5. Kako se naj izpopolnijo naše prometne zveze. 6. Trgovska in obrtna organizacija. Zeleti je, da bi se shoda udeležilo vse zavedno obrtništvo. — Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug.

— Vpis nemških odvjetnikov v Mariboru v ljubljansko odvjetniško zbornico. Uradno poročajo: V vseh civilnih in kazenskih zadevah, v katerih so razpravljali po 3. prosincu 1919 nemški odvjetniki v Mariboru kot zastopniki, se je od njih zahteval izkaz vpisa v odvjetniško zbornico v Ljubljani in so se o vpisu v ljubljansko odvjetniško zbornico izkazali vsi nemški odvjetniki.

— Tečaj za analifabete otvorijo dne 15. t. m. v Mostaru.

— Prošnja. Kdo izmed vračajočih se vojakov 87. pešpolka, 9. stotnije, ve kaj o Matevžu Gluk, ki je služil pri tej stotnji. Od 26. avgusta 1914 ni o njem nobenega glasu več. Če ve kdo kaj o njem, naj blagovolji sporočiti proti primerni nagradi Jožefu Gluk, Nova Štifta, p. Gornji grad, Štajersko.

Ljubljanske novice.

Ij Društvo slovenskih profesorjev. Odssek matematikov ima svojo drugo sejo v ponedeljek, dne 17. t. m. ob treh popoldne na državni realki.

Ij Moste. Šolska mladina v Mostah pri Ljubljani priredi v nedeljo, dne 16. svečana 1919 točno ob pol 4. uri popoldne v »Društvenem domu« v Mostah naslednje: M. Elizabeta: Tvoj dom je vstal...! Deklamacija. Rožic ne bom trgal. Poje Šolski zbor. — Rumena vrtnica. Cvetlična pravljica v enem dejanju. M. Elizabeta: Osem blagov. Osem dramatičnih slik s petjem. Vstopnice bodo prodajale učenke 7. razreda. Dobijo se tudi v trgovini konsumnega društva, Zaloška cesta 15, in v

nedeljo popoldne pri blagajni. Čisti dobitek je namenjen napravi šolskega harmonija, zato se preplačila hvaležno sprejemajo. — Šolsko vodstvo.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Neža Miklič, mestna uboga, 76 let. — Fran Luknar, sin poslovodje, 9 mesecev. — Marija Kne, posestnikova žena, 36 let. — Ivan Vozel, ključavničar, 30 let. — Fran Šteblaj, posestnikov sin, 4 leta. — Marta Kunc, hči krojaškega mojstra, 22 let. — Bogomil Natlačen, sin odvjetniškega koncipienta, dva meseca. — Josip Meden, sin podkovskega mojstra, 6 mesecev. — Silva Pungerčar, hči tov. delavke, 10 tednov.

Ij Ljubljana—Beograd. Oficirju, ki bi dal na razpolago svoje stanovanje v Beogradu, dam svoje v Ljubljani, obstoječe iz dveh sob in kuhinje. Ponudbe pod šifro »Beograd 1047« na upravo tega lista.

Nainovejše.

WILSON.

Pariz, 13. febr. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Kakor govore v ameriškkih krogih, ostane predsednik Wilson v Zedinjenih državah samo en teden. Odpotoval bo 16. t. m. Delo konference se bo med tem nadaljevalo. Wilson je izjavil, da se ne čuti upravičenega, prekiniti pogajanja s svojo odsotnostjo, ker narodi nestrpno čakajo, da jim prinese konferenca končnoveljavni mir. Vsled tega bo polkovnik House namesto predsednika Wilsona predsedoval z vsemi pooblastili ameriški delegaciji.

IZGREDI V POZUNU.

Požun, 13. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Današnji in včerajšnji dunajski in budimpeštanski listi poročajo o velikih izgredih delavstva v Požunu. Vsa ta poročila so ali tedenciozna ali pa zlagana. Uradno ugotavlja Čehoslov. tisk. urad, da so stavkajoči delavci včeraj zborovali v oblastvenim dovoljenjem. Po zborovanju se je obnašala množica grozilno, ter se je dokazalo, da je bilo mnogo soudeležnikov oboroženih. Češko-slovaške čete so takoj razorožile množico. Prišlo je do spopadov, pri katerih se je streljalo od obeh strani. Več oseb je bilo ranjenih. Pravijo, da je bilo tudi nekaj oseb usmrčenih. Preiskava še ni dokončana. Na češkoslovaški strani je bil ranjen poveljnik 33. pešpolka v Požunu, Barita in dva češkoslovaška vojaka. Mir se je zopet vpostavil. Veliko orožja je bilo zaplenjenega, tudi več strojnica. Danes vlada v Požunu popoln mir. Delavstvo se je večinoma zopet vrnilo k delu.

Dunaj, 13. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Glasom privatnih vesti je bilo pri včerajšnjih izgredih v Požunu sedem mrtvih in več težko in lahko ranjenih.

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. V petek, dne 14. t. m. zvečer ob 7. uri v dramskem gledališču »Tugomer« za B abonement. — Operno gledališče ostane ta večer zaprto. — V soboto, dne 15. t. m. v dramskem gledališču zvečer ob pol 8. uri prvič v sezoni znanega češkega pisatelja Šamberka burka »... ulica št. 15« izven abonementa. — Ta večer debutira gđc. Mira Bergantova. Režijo vodi Josip Povhe. — V opernem gledališču ob pol 8. uri zvečer prvič v letošnji sezoni Massenotova opera »Manon« izven abonementa. Naslovno vlogo poje Režika Thalerjeva. Režijo vodi šefrežiser Vl. Marek. — Za nedeljo, dne 16. t. m. se izpremeni že objavljeni program sledeče: V dramskem gledališču ob pol 3. popoldne »Charleyeva teta« izven abonementa. V opernem gledališču ob pol 8. uri zvečer »Manon« za abonement B.

Aprovizacija.

a Stranke, ki dobivajo meso pri Koše-nini, se imajo zglediti v aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti št. 13, 1. nadstr., kjer dobijo nove izkaznice za meso. Določa se tale red: V soboto dne 15. t. m. stranke z začetnimi črkami od A do L, v ponedeljek dne 17. t. u. s črkami M do Z. Primesti je seboj 1. staro izkaznico za meso, 2. rdečo ali zeleno izkaznico za živila, 3. železničarji nakupne knjižice, in 4. kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Uradne ure od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5 ure popoldne. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

a Meso na rdeče izkaznice B bo delila mestna aprovizacija v petek dne 14. t. m. in v soboto dne 15. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: v petek dne 14. t. m. popoldne od 3. do pol 4. št. 1 do 200, od pol 4. do 4. št. 201 do 400, od 4. do pol 5. št. 401 do 600, od pol 5. do 5. št. 601 do 800, od 5. do pol 6. št. 801 do 1000. V soboto dne 15. t. m. popoldne od 1. do pol 2. št. 1001 do 1200, od pol 2. do 2. št. 1201 do 1400, od 2. do pol 3. št. 1401 do 1600, od pol 3. do 3. št. 1601 do 1800, od

3. do pol 4. št. 1801 do 2000, od pol 4. do 4. št. 2001 do 2200, od 4. do pol 5. št. 2201 do 2400, od pol 5. do 5. št. 2401 do konca.

a Čebula za I. okraj. Stranke I. okraja dobe čebulo v petek, dne 14. t. m. pri Mühleisnu. Delila se bo na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: V petek, dne 14. t. m. popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 350, od 3. do 4. ure št. 351 do 700, od 4. do 5. ure št. 701 do 1050. V soboto, dne 15. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1051 do 1400, od 9. do 10. ure št. 1401 do 1750, od 10. do 11. ure št. 1751 do konca. Stranka dobi za vsako osebo do 5 kg čebule, kilogram stane 1 K.

a Čebula za II. okraj. Stranke II. okraja dobe čebulo v petek, dne 14. t. m.

in v soboto, dne 15. t. m. pri Mühleisnu. Delila se bo na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: V petek, dne 14. t. m. popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 350, od 3. do 4. ure št. 351 do 700, od 4. do 5. ure št. 701 do 1050. V soboto, dne 15. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1051 do 1400, od 9. do 10. ure št. 1401 do 1750, od 10. do 11. ure št. 1751 do konca. Stranka dobi za vsako osebo do 5 kg čebule, kilogram stane 1 K.

a Čebula za III. okraj. Stranke III. okraja dobe čebulo v soboto, dne 15. t. m.

pri Mühleisnu. Delila se bo na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: Popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 450, od 3. do 4. ure št. 451 do 900, od 4. do 5. ure št. 901 do konca. Stranka dobi za vsako osebo do 5 kg čebule, kilogram stane 1 K.

Zgubil se je od glavne pošte po Dunajski cesti proti Šiški uhan, smaragd z briljanti in bisernim obeskom. Ker je isti zgubitelj drag spomin, se prosi, da pošten najditelj javi proti visoki nagradi svoj naslov na policijsko ravateljstvo.

Za sestavo napovedi o dohodnini, za katero pošiljajo davčni uradi ravno kar tiskovine, služi Valentin Zupova knjiga pod naslovom »Dohodnina. Določbe o dohodninskem davku« itd. Na podlagi te knjige, ki ima tudi praktične vzorce, ti bo takoj jasno kaj in kako ti je treba napovedati in kaj smeš oddati, da uveljaviš vse olajšave in se ti zniža davčni postavek. Ta praktična knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in velja 2 K. Napoved je s pomočjo te knjige zelo lahka in priroba.

Resna ženina ponudba. Oskrbnik, ljen na graščini, v starosti 24 let, popolnoma zdrav, vsestransko izobražen, priljudnega značaja, z večjo svoto gotovine in katerega dedščina še čaka v posestvu, se želi poročiti z gospodično, lastnico večjega posestva. Tudi dekleta, katera imajo samo nekaj v gotovini oz. posestvu, pa so v gospodinjstvu vsestransko izurjena, zmeraj veselega značaja, izobražena, ter vsaj nekaj zmožna deželnega jezika, niso izključena. Taisot zadržana. Ponudbe s sliko, katera se vrne, naj se pošljejo takoj na upravo »Slovenca« pod šifro »Oskrbnik 1120«.

Vojaška objeka s plaščem, gorški čevlji, dekorativna posoda se na prodaj Dunajska cesta števil. 36. I. nadstropje.

Omara za led, 1 miza, 1 omara, 3 električne svetilke za spalnico, 10 gramofonskih plošč, zbirka rogovja, kurilna garnitura za salon, etagera za kuhinjo, dve cvetlični vazi in moderne umetnine se prodajo do 25. februarja v Dalmatinovi ulici, števil. 7. I. nadstropje, desno.

Oprava za obedno moderna, elegantna, delje pianino, trikotna garnitura za knjižnico, primerna za moško sobo se prodaja do 25. februarja v Dalmatinovi ulici št. 7. I. nadstropje desno.

Resna ženina. Zdrav mladenič v 32. letu, tačas se podčastnik, išče v svrhu ženitve neodvisno gospodično ali vdovo (tudi z enim ali dvema otrokoma) do 32. leta, katera ima trgovino ali gostilno s malim posestvom na deželi. Samo resne ponudbe pod »Lepa bodočnost 1112« na upravo »Slovenca«.

Soba, išče častnik-legionar, ako moško, goče z električno razsvetljavo. Ponudbe vratarja »Uniona« pod šifro 58.

Nekaj kave po 60 kron, čaj po 80 kron, logramov, kave, čaj in dva para elegantnih damskih čevljev, prodaja na Dunajski c. 36, Mühleisnova hiša, levo.

Krepak deček, pošten, se sprejme v kolesni trgovini A. Gorec, Ljubljana, Marje Terezije c. 14.

Prodajo se: različna hišna in kuhinjska oprema: postelja, omara, mize, stoli, stare in nove, krasne slike, okvirji, steklenice, stare knjige itd. Vprašanja Gledališka ulica št. 7 II. nadst. desno, 10-12, 3-5 ure.

Kmečko dekle želi vstopiti v boljšo hišo, da bi se naučila kuhati. Pomagala bi vsa hišna dela brezplačno, samo, da bi se zanesljivo učila, ker je vajena tudi poljskih del. Naslov hišna št. 202. Vransko. 1115

Naročajte »Slovenca«!

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes, dne 12. svečana ob 7. uri jutraj, previden sv. zakramenti umrl

Josip Osredkar

v starosti 35 let. Pogreb bo jutri, dne 14. svečana 1919, v Smartnem pri Litiži. Se priporoča vsem v molitev.

Žalujejo ostali.

Zahvala

bodi tem potom izrečena vsem, ki so ob težki izgubi našega iskreno ljubljenega sina

Vladimir Ogrina

spremil na zadnji poti. Prav prisrčna hvala pa bodi izrečena posebno gosp. vodji I. m. J. Šole, č. g. katehetu, vsem gg. učiteljem in šolski mladini, kakor tudi vsem darovalcem prekrasnih šopkov. Vsem najlepša hvala!

Žalujejo redovna Ogrina.

Globoko užaloščen naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni, preskrbnit soprog, oče, oziroma tast in stari oče, gospod

Mihael Šerbec

zasebnik

po daljši bolezni za večno zatisnil oči. Pogreb je bil v nedeljo 9. t. m. Sromlje pri Brečah, dne 10. svečana 1919.

Ana Šerbec, soproga.

Maks, trgovec, Josip, učitelj, rez. nadporočnik, sinova.

Natalija, hči.

Iva, sinova.

Fran Puc, urednik kor. urada zot.

Fani, Vladko, vnuka.

Kupujem obresti vojnega nosojila

I. nadst. od 9-13 dop. in od 2-5 pop Ljubljana, Barbarska stena št. 6.

Valentin Maček

tovarna v Domžalah števil. 43

imam se v zalogi več 100 predpražnikov, več sto parov slamanatih solnov, več 100 parov slamanatih podplatov (vložkov), čez 100 ženskih modrih prečpasnikov, belih ženskih srajc in čolne, vse iz pravega platna. - Cene v tem času nizke. - Vzemem tudi fižol i. dr. za plačilo.

Razpis.

Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave razpisuje eno izpraznjeno mesto

dekliške ustanove

Jakoba pl. Scheellenburg

v letnem znesku 200 K.

Po ustanovnem pismu imajo pravico do te ustanove gospodične prejšnjega avstrijskega plemstva in če takih ni, tudi druga poštena dekleta iz Kranjske.

Prosilke za to ustanovno mesto naj predložijo svoje s krstnim in domovinskim listom, z uradnim spravedlivo ter s premoženjskim izkazom opremljene prošnje do 13. marca 1919 podpisani komisiji v Ljubljani.

Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave.

Ljubljana, dne 12. februarja 1919.

Brzoparilniki

se dobe po nizki ceni pri Fr. Kraut- u, Pilberk. - Istotam se kupi 12 H. P.

parni stroji.

Trgovski zastop

upravnishvo b's in druge zadeve se prevzemajo za Nemško Stajersko. Ponudbe na Jos. Schrott, Gradec, Heinrichstrasse 39. 1118

Hotel z restavracijo in kavarno

ter prostori za mesarstvo z lepimi kletmi, vrtovi, 40 sob za goste z vso opremo za takojšnje otvorenje, krasna lega v svetovnem zdravilišču s izvanredno prihodnostjo se prodaja. Ponudbe pod F. K., poštno lažico, B'ed.

Potom dražbe se bo prodajalo pri »BALKANU«, Dunajska cesta števil. 33, v soboto, dne 15. svečana, ob 10. uri dopoldne, 1 vagon

pralnega praška »EMONA«

in več zabojev toaletnega in pralnega mila.

Smrekov gozd

na Kranjskem, z lepo lego in lahkim tvozom, ne preveč oddaljen od kolodvorske postaje, 4 do 20 oralo, se kupi. Natančno pismene ponudbe je doposliti na upravnishvo »Slovenca« pod »Smreka št. 859«.

TOVARNA ZAMAŠKOV JELACIN & KO LJUBLJANA

NAJSOLIDNEJŠA in NAJCENEJŠA POSTREŽBA ELEKTRIČNI OBRAZ. DIREKTI UVOZ PROBKOVINE IZ ŠPANIJE in PORTUGALSKE. ZAHTEVAJTE VZORCE!

Vrtnarski pomočnik in vrtnarski vajenec

se sprejmeta takoj.

Ponudbe na »Vrtnarstvo blejske graščine«.

Vsako množino 1108

karbidnih svetilk

in karbida razpošilja točno tvrdilo Martin Šumer, Kranjica.

Pr. poročam:

žepne svetilke in baterije!!

KARBID

zdravljen, finejšo vrste za sobne svetilke, ter različne gorilce, nadalje vsakovrstne vžigalnike granate in ploščnate, ter kamenčke i. dr.

Ignacij Vok

trgovina s šivalnimi stroji in kolesi Ljubljana, Sodna ulica 7.

Zelo ugodna prilika za nakup!

Nikakega pomanjkanja več!

Proda se večja množina elkorije, stolčnega pogra, meda, raznega mila, pralnega praška, luga, več vagonov email-posode, manufakturnega blaga, narezanih podplatov, več tisoč kg veng, železnih grabelj in koritov, brzde za konje, več tisoč kosov sekir, kosa, več tisoč litrov praznih sodov itd.

Polegvedbe vsak dan od 9. do 11. ure v Zadržni centrali, pisarna Miklošičeva cesta 8 I.

Mesarske tehtnice!

lastnega izdelka ima v zalogi

tovarka

Karol Usar

Mariker o./D., Grajska ulica št. 28.

Tovarna uskarovskih tehtnic!

Cene zmerno. — Popravila točna.

DRV

na vagon naloženih, kupim več vagonov po najvišji ceni. Ponudbe z navedbo cene za 10.000 kg, kakovost, množina vagonov, pošljite takoj tvrdki JAKOB POGAČNIK, Ljubljana, Knaflova ulica 15.

Hotellrji pozor!

Belgrad, središče Jugoslavije, je brez pohištva, hoteli in zasebne hiše so izropane, pomanjkanje na prenočiščih pa ogromno. Za eno posteljo in noč treba plačati 20 K in več. Kdor razpolaga s primerno glavico in potrebnimi zmožnostmi, naj ne zamudi ugodne prilike in si osigura popolno

hotelsko opravo

(oprava, perilo, jedilno orodje, kuhinjska posoda, vrtna oprava itd.) ki se nahaja v bivši Predilnici, približno devet vagonov. Nabavna skupna cena od 280.000 do 300.000 kron. Ogled med 3. in 5. uro popoldne v Zadržni centrali Miklošičeva cesta 8 I.